

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊՐԻՆԻՍԻՍ ԵՄՊԵՐԱՏՐԻ

ՄԵԼԻ

Տարեկան գին 10 ռուբլի. կէս տարեկան 6 ռուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.
Մեր հասցէն. Тифлис, Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
ՏԵԼԷԳՐԱԿ ՈՒ ՖՈՒՆ № 253.

Խմբագրութիւնը բայց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ տօն օրերէն).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
ՏԵԼԷԳՐԱԿ ՈՒ ՖՈՒՆ № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱՅԻՆԻՑԻՆ

Խմբագրութեան յաղթանակը. — Ներքին
ՏԵՄԻՆԻՑԻՆ. Շառախու ներկայ վիճակը. Կեն-
դանի կապ. Երկրաշարժից վնասվածների օգտին.
Նամակ Կարսից. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ
ՏԵՄԻՆԻՑԻՆ. Նամակ Գերմանիայից. Արտա-
քին լուրեր. — ՀԵՌԱՔԻՆԵՐ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒ
ԹԻՖԼԻՍԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Ն. Գոգոյ.

ԻՆԲԵՆԱԳՆՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ

Ամեն անգամ, երբ մենք հասարակու-
թեան առաջ դնում էինք նրա պատկառու-
թիւնները եւ նրա կեանքի աշխատակու-
թիւնները, մենք ենթադրում էինք յար-
ձակումների եւ անարդիւթիւնների յար-
ներքի Մեր արած գործը համարում էր
վերաբերական հասարակութեան պատուի
համար եւ արդ պատճառով անխոհեմ եւ
նոյն իսկ վնասակար մի վարմունք: Անց-
նում էր ժամանակ. հրապարակ դուրս բե-
րած երկրորդները, ենթադրելով քննու-
թեան, առաջ էին բերում մի շարք հար-
ցեր, մի շարք նոր քննութիւններ եւ վերջ
ի վերջոյ հասարակութիւնը զգաստանում
էր, տեսնելով որ պակասութիւնները մեր-
կացվում են առանց բաշխելու, առանց որ
եւ է երկու կրկնու:

Ներքին լինում էր անախորժ մեզ հա-
մար, բայց տարիներ անցնելուց յետոյ
մենք ստանում էինք մեր բարոյական վար-
ձառութիւնը: Հասարակութեան լաւա-
գործ ոյժերը միանում էին մեզ հետ եւ մեր
անցեալ անախորժութիւնների փոխարէն
տալիս էին մեզ միտքարութիւն եւ բեր-
կանք:

Այն ուստի հեղինակը, Գոգոյը, որի յօդ-
ւանք տնայում է այսօր, իր գործունէութե-
ան մեծ մասը նուիրել է հասարակա-
կան բարքերի ուսումնասիրութեան, կեանքի
պակասութիւնների մերկացումներին: Նրա
ժամանակակից հասարակութիւնը այնպիսի
ոյժով բորբոքվեց եւ կատարեց նրա գէմ,
որ կասկածի ենթարկեց հեղինակի ասին-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ն. ԳՕԳՕԼ

Այսօր լայնածաւալ մուսաստանը հասարա-
կական տեսչութիւն յիշատակում է իր գրական
տեսչութիւնը մէկին, Գոգոյին: Այդ տեսչութե-
ան իրաների առիթն այն է, որ այսօր լրանում է
յիսուն տարի Գոգոյի մահվան օրից:

Գոգոյեան տօնը գրական մի շատ մեծ եւ նը-
շանաւոր տօն է: Եթէ այսօր ուսանող գրակա-
նութիւնը համաշխարհային գրականութեան մէջ
գրաւել է մի այնպիսի պատուաւոր եւ ինք-
նուրոյն դիրք, որ նրան սկսել են ուսումնա-
սիրել քաղաքակրթ աշխարհի համարեալ բոլոր
անկիւններում, դա այն չարժան եւ ուղղու-
թեան յաղթանակն է, որ սկսվեց Գոգոյից եւ
արդեւանակում է մինչեւ այսօր, կրելով համա-
կան միշտ Գոգոյի ազդեցութեան կնիքը: Ուս-
նաց գրականութեան մէջ երկու կարծիք կայ

Գոգոյի նշանակութեան մասին. մէկը պնդում
է, որ Գոգոյն է ընկալական ուղղութեան հիմ-
նադրը, նոր գրականութեան հայրը, իսկ միւսը
ասում է, որ Գոգոյն գրականութեան իսկական
հայրը Պուշկինն է, թէ ընկալական ուղղութիւնը
գերաբուխական գրականութեան մէջ գոյու-
թեան ունէր Գոգոյից առաջ էր: Սակայն այս
երկրորդ կարծիքը ամենեւին չէ նսեմացնում
Գոգոյի նշանակութիւնը ուսանող գրականու-
թեան մէջ: Եթէ ընկալական ուղղութիւնը ամ-
բողովին Գոգոյի գործն էլ չը լինի, կայ այն
նախորդ, ամենքի համար անուրանալի իրողու-
թիւնը, որ ոչ ոք Գոգոյից առաջ այնպիսի հան-

ուութիւնը եւ բարեմտութիւնը, իսկ նրա
հեղինակութիւնները զօռարութիւնների
հանդիպեցին թէ ընթերցանութեան եւ թէ
թատրոնական ներկայացումների համար:

Յիսուն տարի անցնելուց յետոյ այլ եւս
ոչ ոք չէ կասկածում, թէ որքան արդիւ-
նաւէտ եւ օգտաւէտ էր Գոգոյի գրական
գործունէութիւնը եւ նա արժանանում էր
զափնիսներին հաղարատել տեղերում եւ նրա
գրած պիեսները ներկայացվում են Ռու-
սաստանի բոլոր ծայրերում:

Բարքերի ուսումնասիրութեան եւ հասա-
րակական ինքնաքննութեան այն համար-
ձակ եւ տաղանդաւոր գործը, որ սկսեց
Գոգոյ, միացած ապագայ մեծ ուսումնա-
սիրական եւ քննադատական գրական գոր-
ծունէութեան հետ, դարձրին ուսանող
գրականութիւնը ուսանելի, հետաքրքրա-
կան եւ ուժեղ: Եւ այժմ հասարակական
ինքնաքննութիւնը դարձել է մի անհրաժեշտ
պայման հասարակական զարգացման հա-
մար:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՄԻՆԻՑԻՆ

ՇԱՄԱՆՈՒ ՆԵՐԿԱՅ ՎԻՃԱԿԸ
(Նամակ Շամախուց)

Երկրաշարժից անմիջապէս յետոյ սկսեցին
գալ այստեղ բազմաթիւ ֆիլմաների, առեւ-
արական տների ներկայացուցիչներ, լրագրի-
նի թղթակիցներ, պաշտօնական անձինք, լու-
սանկարներ, ինժեներներ, երկրաբաններ (гео-
логи), հետաքրքրվողների ահալին բազմութիւն
եւ վերջապէս գողերի, աւազակների մի ստուար
խումբ, որի համար լաւ առաքաղէ են ներկա-
յատում անտէր տները, փրատակների խորշերը
եւ այն: Ահալին հարստութիւն կայ թաղված
այդ տեղում կամ բաց մնացած տներում եւ
խանութներում, որոնց տէրերը հաղիւ կարո-
ղացել են մի քանի անհրաժեշտ իրեր վերցնել
եւ հեռանալ աւերակների միջից, զոնէ զրուս-
գործիները պատուապարելու կամ զիլովին բազ-
թելու: Ահա այդպիսի տեղերում վիստում են
յիշեալ կողոպտիչները, որոնք բնութեան պատ-

ճարեղ պարզութեամբ չէ նկարագրել իրական
կեանքը, ինչպէս այդ արել է Գոգոյը:

Գեղարուեստը մինչեւ Գոգոյը համարվում էր
մի վանդ, վերացական բան, որ երբեք չը պիտի
իջնէ իր բարձրութիւնից, երբեք չը պիտի ծա-
ռայէ առօրեայ կեանքին: Գոգոյը իր գրածած-
ներով փոխեց այդ հասկացողութիւնը. գեղա-
րուեստը նա դարձրեց հասարակական կեան-
քի հայելի, որ պիտի ցոյց տար իրականութիւ-
նը, պիտի ուղղէր, ղեկավարէր հասարակաց
անբոյժը: Նա ինքը խոստովանում է, որ երե-
ւակայութիւնը երբեք չէ կարողացել նրա հա-
մար մի պատկեր, մի տեսիլ ստեղծել. գեղա-
րուեստական ստեղծագործութեան նիւթերը
նա վերցնում էր անմիջապէս իրականութիւնից,
գիտողութիւնն ու վերլուծութիւնն են եղել
նրա օգնականները եւ ոչ թէ երեւակայութիւ-
նը: Հէջից այդ է պատճառը, որ նրա գրածած-
ները անմահացել են իբրեւ գործեր, որոնց մէջ
կենսական ճշմարտութիւն ցոլացնող գեղա-
րուեստն է փայլում:

Ահա որպիսի մեծ ուսուցիչ հանդիսացաւ
Գոգոյը տաղանդաւոր գեղարուեստագէտների
այն փայլուն համատեղութեան համար, որ
հետեւեց նրան եւ բարձրացրեց մայրենի գրա-
կանութեան նշանակութիւնը համաշխարհային
գրականութեան ասպարէզում:

Նիկոլայ Վասիլևիչ Գոգոյ ծնվել է 1809
թւականի մարտի 19-ին Մալոբուսիայում, Պու-
տայի նահանգի մի խոլ անկիւնում: Նրա
հայրը տաղանդաւոր պատմող եւ գրող էր:
Հայրը վախճանվեց, երբ որդին 15 տարեկան
էր: Մալոբուսիական զինուոր այն առաջին զա-
տարակիցն էր, որ պատրաստեց ապագայ մեծ
գրողին: Նա էր, որ ժողովրդական կեանքի տը-

ճառած աւերակների եւ վնասների թերին են
լրացնում իրանց անխիղճ, անհոգի զբաղմուն-
քով: Այս չարագործների մի խումբը բռնված է
Ղուբա գաւառում. գողացված են ոսկեղէն,
արծաթեղէն եւ այլ իրեր: Գաւառապետ Դե-
միտրիյ այդ մասին հեռագրում է տեղիս
գաւառապետին Գնված իրեղէնների մի նշա-
նաւոր մասը պ. Գնեղեցեանի տնից է տարված
եղել:

Ամսիս 12-ին եւ 16-ին ամբողջ ցերեկը խա-
ղաղ անցաւ Տեղի ունեցան այս քանի օրվայ
մէջ հետեւեալ ցնցումները. ամսի 10-ին 4 ան-
գամ, 11-ին 2 անգամ, առաւօտեան 11 եւ ե-
րեկոյեան 7 ժամին, ամսի 12-ին, կէս գիշերին,
3 անգամ թոյլ կերպով, 13-ին, գիշերվայ 1 ժ.
եւ 3 ժ. 20 րոպէին, բաւական զգալի ուժով
եւ առաւօտեան 9 ժ. 40 րոպ. միջակ, 14-ին,
ցերեկվայ 1 ժ. 15 ր., երեկոյեան 7 ժ. 50 ր.
եւ կէս գիշերին պատահեցան միջակ եւ թե-
թե. ցնցումներ: Առաջին մեծ աղէտ առաջա-
նող երկրաշարժի ուղղութիւնը հիւսիս-արեւ-
մուտքից տարածվեց դէպի հարաւ-արեւելք:
Հետագոտութիւնները ցոյց են տալիս, որ կան
ուղղութիւններ, որոնց աւերակները աչքի են
ընկնում: Կարծէք ամբողջ քաղաքին միահաւա-
սար չէ հարուածել: Բայց մի բան զարմանալի
է, որ գրեթէ միշտ մեծ երկրաշարժները տեղի
են ունենում յունվար ամսին. այսպէս, 1847
թւին պատահածը յունվարի 28—29-ին էր:
1872 թւին պատահեց յունվարի 16-ին, 1897-ին
յունվարի 27-ին եւ վերջապէս ներկայ տար-
վայ յունվարի 31-ին: Սա ուշադրութեան առ-
նելու մի երեւոյթ չէ արդեօք:

Տառապալներին օգնող մասնաժողովը մին-
չեւ օրս կատարել է հետեւեալ գործերը. 1)
չինել տուեց տախտակեայ բարակներ, որոնց
մէջ հիւանդներ, վիրաւորներն են ընդուն-
վում եւ բժշկական օգնութիւն ստանում եւ
մի քանիսն էլ չինիլ են ապրողների համար:
2) քաղաքի շուրջը զանազան կէտերի վրա
խիլ տուեց բազմաթիւ զինւորական եւ թուրք
զինացիներից ձեռք բերած թաղիքայ վրան-
ներ ապրելու համար: 3) ժողովրդին բաժանեց
հաց, ալիւր, հազուաւ իւրեղանքներ ճանա-
կարհածախս: 4) ձրի մշակներ՝ փորումընքեր

պաւորութիւններն էր հաղորդում պատանուն,
տպաւորութիւններ, որոնք յետոյ այնքան դե-
ղեցիկ նիւթեր տուէին Գոգոյին: Ուսում ստա-
ցաւ Գոգոյը Նէժմին գիմնազիայում: Դա մի
չանաւէր աշակերտ չէր, բայց ունէր հիմնալի
յիշողութիւն, պատրաստում էր քննութիւն-
ներ եւ զատարանից դասարան էր փոխվում,
թէ եւ առհասարակ թոյլ աշակերտներից էր եւ
առաջադիմութիւն ցոյց էր տալիս միայն դժա-
գրութեան եւ ուսնաց լեզուի մէջ:

Դարոցը մեծ պաշար չը տուէր Գոգոյին եւ
նա ինքնակրթութեամբ լրացրեց ուսման պա-
կասը: Աշակերտների մի ընկերական շրջան ամ-
սաղբեր էր բերել տալիս, հրատարակում էր
ձեռագիր ամսագիր, թատրոնական ներկայա-
ցումներ էր սարքում, եւ Գոգոյը, որ յայտնի
էր իր ընկերների մէջ իբրեւ սրամիտ կօսիկ,
կենսագրուն մասնակցութիւն ունէր այդ կրթա-
կան գործերի մէջ:

Վերջացնելով ուսումը 1828 թւականին, Գո-
գոյը գնում է Պետերբուրգ: Ինչն էր նրան
մայրաքաղաք տանողը: Մի երիտասարդ էր դա,
որ զգում էր, թէ ինքը կոչված է հասարակա-
կան լայն գործունէութեան համար: Երջանա-
տող կենսը նրան ձանձրացնում է իր մանր-
մունքի հաշիւներով, իր անշարժութեամբ, նա
զաղափարներ է որոնում, նա զգում է կեանքի
բարեփոխութեան անհրաժեշտութիւնը եւ զգում
է, որ իրան վիճակված է աչքի ընկնող դեւ կա-
տարել այդ բարեփոխութեան մէջ: Բայց ինչ
պէս Շատ նշանաւոր է, որ Գոգոյը չէր էլ մը-
տածում գրական գործունէութեան մասին. նրա
իդէալը պետական ծառայութիւնն էր. այդտեղ
էր նա կարծում գտնել այն բոլոր յարմարու-
թիւնները, որոնք հարկաւոր են մի հասարա-
կական գործիչին: Սակայն իրականութիւնը

կատարելու. 5) քիչ քանակութեամբ փայտ,
թէյ եւ չաքար բաժանեց. 6) ամսիս 15-ից
սկսեց բաժանել փող զինի վրա հաշւած եւ 7)
չըջակայ գիւղացիներին ալիւր, փող՝ առ այժմ
քիչ քանակութեամբ: Միջնորդեց, որպէ՛ս զի
անտառապետը փայտ բաց թողնէ քաղաքին:

Սմբատ Սարգսիսեան

Կ Ե Ն Դ Ա Ն Ի Կ Ա Պ

Ձեռք կարող լուծութեան տալ այն կարեւոր
հարցը, որ քննվեց այս փետրվարի 17-ին, Գա-
մայեց եկեղեցու ծխականների ընդհանուր ժո-
ղովում: Սկզբունքի տեսակետից այդ հարցը
կարեւորութիւն է ստանում, ուստի եւ անհրա-
ժեշտ է լուսաբանել նրան ոչ միայն իրաւագի-
տապէս, այլ եւ հայոց եկեղեցու օրէնքներով
եւ նրա սահմանած աւանդութիւններով: Խն-
դիրը յարուցել է Թիֆլիսի հայոց կօնսիստօ-
րիան եւ հետեւեալ առիթով:

Գամայեց եկեղեցու ծխականները, հիմնվելով
թէ աւանդական սովորութեան, թէ 1836 թւի
Պոլսոյի ծխականների ընդհանուր օրէնքներով
եւ նախնաւանդ սովորութեան, պարզ ու որոշ
սահմանում է ծխականների իրաւունքները, կա-
յացրել են մի քանի վճիռներ իրանց ծխական
եկեղեցու զանազան վարչական եւ կալուածա-
կան մի քանի հարցերի վերաբերմամբ եւ յանձ-
նել են երէցփոխին, իբրեւ ծխականների օրի-
նաւոր ներկայացուցիչն եւ հաւատարմատարին,
իրաւորել ծխական ժողովի վճիռները: Մի եւ
նոյն ժամանակ ժողովը յանձնել է երէցփոխին
ներկայացնել կօնսիստօրիային ի գիտութիւն
ժողովի արձանագրութիւնները:

Թիֆլիսի կօնսիստօրիան, ստանալով այդ ար-
ձանագրութիւնները, գալիս է այն կարակացու-
թեան, որ իբր, հայոց եկեղեցու օրէնքներով եւ
Միխիթար Գոչի դատաստանագրքի հիման վրա,
ծխականների ընդհանուր ժողովը իրաւունք չունի
ինքնազուլիս, առանց կօնսիստօրիայի յօժարու-
թեան եւ հաստատութեան, որոշումներ կաշա-
նել եկեղեցու այս կամ այն վարչական եւ կալ-
ւածական հարցերի մասին: Նա ի կատար ածել
այդ որոշումները, որ իբր երէցփոխը լոկ մի
պաշտօնեայ է, ստորագրեալ կօնսիստօրիային,

ցոյց տուեց, որ նա պաշտօնեայ դառնալու ըն-
դունակութիւնը չունի:

Պետերբուրգը շուտ հիասթափումն պատճա-
ռեց Գոգոյին: Մի անայտ գաւառացի երիտա-
սարդ, նա, ի հարկէ, անաղղութիւնների պիտի
հանդիպէր. փորձեց դերասան դառնալ, չաղո-
վեց. մտաւ պետական ծառայութեան մէջ, բայց
շատ շուտով տեսաւ, որ դա էլ իր բանը չէ:
Այնուհետեւ նա տեսաւ, որ մայրօրսիական
կեանքը հետաքրքրութիւն է զարթեցնում հա-
սարակութեան մէջ եւ սկսեց այդ կեանքի նկա-
րագիրները տալ: Երբեք չէր նա մտաւ գրական
ասպարէզը, գտաւ այն միջնաւայրը, որի համար
էլ ստեղծված էր:

Գրական գործունէութիւնը Գոգոյ սկսեց
1829 թւականից: Հետզհետէ լոյս տեսան նրա
գեղեցիկ պատկերները, որոնք առաջ քաշեցին
նրան եւ հասարակութեան ուշադրութեան ա-
ռարկայ դարձրին: Միանգամից Գոգոյը գրական
բարձր շրջանները մտաւ. այդ ժամանակ Պուշ-
կինը եւ Թուկովսկին արդէն գրական ստեղծ-
էին եւ Գոգոյը մտերմացաւ դրանց հետ: Նրա
նիւթական միջոցները լաւացան. բայց դար-
ձեալ նա գեղարուեստական գրականութեան
մէջ չէր տեսնում իր իսկական կոչումը: 1833
թւականից նա ոգեւորվում է մի այլ մտքով.
դառնալ գիտնական, ստանալ պրօֆէսորական
պաշտօն կիւնվում: Իր համար մասնագիտու-
թիւնը ընտրել էր պատմութիւնը: Կիւնվում
պաշտօն ստանալ կարելի չէլու, բայց դրա
փոխարէն նրա բարեկամները աջողեցրին պրօ-
ֆէսորութիւն ստանալ Պետերբուրգի համալ-
սարանում: Մի քանի դատաստութիւններից
յետոյ Գոգոյը համոզվեց, որ իր տեղը չէ համալ-
սարանը եւ շուտով հրաժարվեց իր պաշտօնից:
Մի բնաւորութիւն էր դա, որ չէր կարողա-

րական էմիրը տեսաւ իրան եւ իր ժամանակին Նոյա Մեծօրէնները կողմից ուղարկած ընծաները: Ընծաները մէջ կային երաժշտական գործիքներ եւ զանազան արծաթէ իրեր:

Փետրվարի 19-ին քաղաքի ծայրում բռնկեց զրոյմանները մի խումբ: Դրամանները արծաթէ մանր դրամներ էին պատրաստուած:

ԿՕՎՆՕ: Նահանգապետը պարտաւորական կարգադրութիւն հրատարակեց, որով արգելուած է ողելից խմիչքներ խմել փողոցներէ, հրապարակներէ վրա եւ այլն:

ՄՕՍԿՎԱ: Քիւզգինների ազատութեան տարեգարծի առիթով, Չուգով վանքից թափօրը գնաց զէպի Ալեքսանդր Սի արձանը: Կրէմլում հաւաքուեցին մի քանի հազար բանւորներ, որոնք երկու պատկեր դրին—արծաթէ եւ կենդանի ծաղիկներէ:

ՎԱՐՇԱՎԱ: Գործարանատէրերի մի խումբ նախագծում է արտահանական մի գրասենեակ, նախ Պրագայում եւ Բոհեմիայում եղածներին, վաճառահանութեան շուկաների մասին տեղեկութիւն հասցնելու մասին:

ԱՍՏՐԱԽԱՆ: Կողոպտուած է եկեղեցին. գողը մտել էր գմբէթի պատուհանից, թողելով իջնելով:

Նիժնի-ՆՕՎՐՈՐՕԴ: Նահանգական դատարանը քննեց «Московский Листок» լրագրի հրատարակիչ Պատուխովի գործը, որը մահապատժու էր հասցրել ընդօրէնելով ինն տարեկան գեղջուկ մանուկին ձուկ որսալու ժամանակ: Դատարանը երկու շաբաթվայ ընդտարկութեան դատապարտեց Պատուխովին: 20 փետրվարի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Բուխարական էմիրը նշանակուած է գեներալ-ադիւտանտ Նորին Կայսերական Մեծօրէնի մօտ:—3-դ արեւմտեան սիբիրեան հրացանաձիգ բաժնիժնին, որի հարկեր տարին լրացաւ, Բազաուր Կայսրը չհորհեց նոր դրօշակ «1802—1902» մակագրութեամբ: Արգելուած է «Петербургская Бедомость» լրագրի հատով վաճառումը երեք ամսով:

ՀԱՄԲՈՒՐԳ: Սեպտեմբերի 4-ից մինչեւ 10-ը կը հրաւրվի արեւելագետների տասերեքերորդ միջազգային կօնգրէսը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Փետրվարի 19-ին Իսակելիսկի տաճարում հողեհանգստեան պատարագ մատուցվեց եւ հողեհանգստեան կատարվեց Կայսր Ալեքսանդր Սի համար:—Կրօնադատից, Կալուզայից, Սիբիրիից եւ Չէքմեքիզից հազար դուլ են, որ հողեհանգստեան են կատարվել Կայսր Ալեքսանդր Սի համար գեղազինների ազատութեան օրը:

Կիւիվ: Բացվեց Հարաւ-Արեւմտեան երկրի դպրոցների դիրեկտօրների եւ տեսուչների համաժողովը: Տարրական կրթութեան կարգների համար նախահաշուով մտցրված է 317,000 ռ. նոր դուլմար:

ՄԻՄՖԵՐՈՎՕԼ: Կայացաւ ձիավարութեան փոխադրոցի ակտը, որը պահվում է Աննա Ալեքսանդրովնա Մաշկովիցայի միջոցներով, աշակերտութեան գեղեցիկ ձեռագործների ցուցահանդէսով: Դպրոցի վրա հիմնադր տիկինը 20,000 ռուբլուց աւելի է ծախսել:

ԽՍՐԿՕՎ: Մայր-տաճարում, համալսարանական եկեղեցում եւ քաղաքային ուրիշ տաճարներում, հողեհանգստեան պատարագից յետոյ, հողեհանգստեան կատարվեցին Կայսր Ալեքսանդր Սի համար ժողովրդական դպրոցներում բացատրում էին օրվայ նշանակութիւնը:

ԼՕՆԴՈՆ: Լրագրիները հաղորդում են, որ Դէվիտ վիրաւորված է ձեռքում նոր-զէլանդացիների վրա յարձակվելու ժամանակ փետրվարի 10-ին:

ԻՐԲԻՏ: Ի նպաստ շառախեցիների տուած կօնցէրտը մուտք տուեց եօթ հարիւր ռուբլի:

Պէկին: Փրանսիական զենայանստունը հաղորդում են, որ Տօնկինի սահմանից ոչ հեռու ապստամբները սպանեցին փրանսիական օֆիցէրին:

Խմբագիր՝ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱՆԱԹԱՐ Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ ԻՍԱՀՅԱ ՄԵԼԻԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ԵԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲՈՒԺԱՍԵՆԵԱԿ
ԴՕԿՏՐ Վ. ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ
Նորագոյն ապարաններով եւ էլեկտրական մեքենաներով. մասնաւորապէս
ԲԳԻ, ԲԹԻ, ԱԿԱՆՁԻ ԵՒ ԿՐԾԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Сергиевская ул., д. 12.

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺԱՂՈՎԱՐԱՆ

Ուրբաթ, փետրվարի 22-ին,
նշանակված է

ԴԻՄԱԿԱՀԱՆԴԻՍ

Սկիզբը երեկոյեան 9 ժամին
Պարտաւորական է դիմաներով լինել մինչեւ վերջը: Հազուադէպ ձեռք զինուորականները պէտք է լինեն իրանց սովորական համազգեստով, քաղաքացիները—սիւրտուկներով եւ ազգային շորերով:

Տոմախները գտնվում են ժողովարանի դռնապանի մօտ: 1—1

Շաբաթ, փետրվարի 23-ին
ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԻ ԴԱՀԻՃՈՒՄ
կը կայանայ

ԿՕՆՑԵՐՏ

Երեւոյ Սօյալի ձրի եւ էփանգելի ճաշարանի, մասնակցութեամբ օրերըներ Բարայեանի, Միւրիմանեանի, պ.պ. Բօքէրտ եւ Բափայէլ Աղէկ-հէյմներ, Արմէնեանի, Դօրօթօտովի եւ մանրօրիստների խմբի, զեկապարտեամբ Փուգի-նօյի: Կօնցէրտից յետոյ պարեր թուռցիկ պօստով: Տոմախները կարելի է ստանալ մինչեւ 10-րդ կարգը, տիկին 34. Ա. Աֆիմանդիներին մօտ (Գրիբօէդօվսկայա, 34) առաւօտեան ժամը 9—12 եւ երեկոյեան 3—7: Մնացած տոմախները՝ ժողովարանի շէջարի մօտ: 1—1

ԺՈՂՈՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՄԱՏՅԵԼԻ ԹԱՏՐՕՆ
Ուրբաթ, փետրվարի 22-ին
Հալարաի Գրեմադեան գորգանի դանի-նում, հայ սիրողներ, Յօգուս
«ԵՐԵՎԱՆԵՐԻ ԽՆԱՄԱՍԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ»
Կը ներկայացնեն

ԴԱԼԱԼ ՂԱՂՕ
Կօնցէրտ 2 գործ. հեղ. Փուգիներին
II

Ծերուկը նախք է անում
Վօղըվի 1 գործ.

ՕՐԹԱՃԵԼՈՒ ՔԵՓԸ
Վօղըվի 1 գործ. հեղ. Ա. Սարգսեանի
Մասնակցութեամբ են.—Օր. օր. Գուլազեան, պ.պ. Միքայէլեան, Բէփանեան, Աղեան, Փիրուսեան, Լաչարեան, Խաչիկեան, Նոնիկեան, Մոմէան եւ ուրիշները:

Սկիզբն է ճիշտ 8 ժամին երեկոյեան:
Տոմախները 10 կօպէկից մինչեւ 20 կօպէկ:
1—1

Պետերբուրգի բժշկական վարչութեան թղթաւորութեամբ Մեծ արկղիկը 5 ռուբլի, փոքրը—3 ռ. եւ 1 ռ. 50 կ:

ՆՈՐ ՄԵՋՈՑ
Մաղերը բուցնելու եւ ամրացնելու համար, ոչնչացնում է թեփը: Դուրս է եկել նաեւ բոլորովին նոր միջոց

ՁՈՒՒ ԿԱԹԸ
Երեւոյ քնքշութիւն եւ սպիտակութիւն տալու համար, ոչնչացնում է արեւի պատճառած սեւութիւնը, մուկները, պալիս է կաշուին քնքշութիւն եւ սպիտակութիւն: Այդ գները չափաւոր են. մեծ օրուակը, արկղիկի մէջ, 2 ռուբլի, փոքրը—1 ռ. 50 կ. Մաշկում են բոլոր պարֆիւմերական եւ զեղալվաճառական խանութներում: Գլխաւոր պահեստը գտնվում է Պետերբուրգում, Պուշկինեան փողոց, տ. № 15, բլր-նակարան № 2. Կահնստի բաժանմունքները գտնվում են. Թիֆլիսում՝ Կովկասեան զեղատան ապրանքների վաճառման ընկերութեան խանութում՝ Երեւանեան հրապարակ եւ նրա բաժանմունքում, Միւրաշեան փողոց եւ Բազում. նաեւ Միւրաշեան կամուրջի վրա, Պօպովի եւ Արիստակովի զեղատներում: Օտարաքաղաքացիների պատուէրները կատարվում են անմիջապէս պօստով: 48—100

ՎՐԱՑ ԱԶՆՈՒԱԿԱՆՆԵՐԻ ԹԱՏՐՕՆ
Հինգշաբթի, փետրվարի 21-ին
Հայ դերասանական խումբը, մասնակցութեամբ Կարա-Մուրզայի խմբի՝ կը ներկայացնէ
I
ԱՐՇԱԿ Բ.
Ողբերգ. 5 արար. հեղ. Խ. Գալֆայեանի
II
ԷՍ ԷԼ ՔԻ ՄՈՑԻՔԼՈՒԹԻՒՆ...

Վօղ. 1 գործ.
Մասնակցութեամբ են. տ. Մեկեան, օր. Վարդուհի, պ.պ. Տէր-Դաւթեան, Յարութիւնեան, Միւրադեան, Մամիկոնեան, Միքայէլեան, Երիցեան եւ ուրիշները:

Սկիզբն է 8 ժ. երեկոյեան:
Տոմախները վաճառվում են միմիայն կառայումս Աղբ.—Կիրակի ցերեկվայ ներկայացումն պակասեցրած գներով: I «Կախարչված պրինց» եւ II «Օսկան Պետրովիչը էն կինը»:

Թիֆլիսի նահանգապետի պ. պաշտօնակատարը յայտնում է ի տեղեկութիւն ամենքի, որ նա բաց է արել նուիրատուութիւնների ընդունելութիւն յօգուտ շառախեցիների թէ՛ զրաւով եւ թէ՛ չորեղէններով: Նուիրատուները կը ստանան սահմանված անդորրագրեր ժողոված նուիրատուութիւնները կուղարկվեն Բազուի պ. նահանգապետին: Ցանկացողները կարող են դիմել պ. նահանգապետի դիւանատունը (Չափաւաճախայեան եւ Գրիբօէդօվսկայեան փողոցների անկիւն) ժամի 10-ից մինչեւ 12-ը:

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
Երեւոյ քաղաքում է, որ իր ատենանում ներկայ փետրվարի 25-ին, ցերեկվայ 12 ժամին առնորդ է նշանակված յինելու 45,00 պօղ. սաժէն բէ-տօնի կոյուղի, որի արամադիւր կը լինի 0,375X0,25, որ կը սկսի Սերբերեանի-Բազուի եւ Յօմինայա փողոցների անկիւնում գոյութիւն ունեցող կոյուղիից մինչեւ Բօլշայա-Գրեմադայա փողոցի վրա Բազուի մօտ, 1000 ռ. գումարով: Անորդին մասնակցել ցանկացողները կարող են տեսնել պայմանները Վարչութեան Երեւոյ քաղաքական բաժնում բոլոր լի օրերը, ցերեկվայ 9 ժամից մինչեւ 3 ժամը: 1—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ
Վ ա ճ ա ո Վ ու լ մ ե ն
ԱՂԱՆԵԱՆ Գ. ա. քաչ., «Նամակագիր», օտար աղբիւրների հետեւողութեամբ, Թիֆլ. 1901 թ. գինն է 50 կ:
ԲՈՒԴՈՒՂԵԱՆ Ա. քաչ., «Առողջապահական նուէր նորայի կանանց, Ալեքս. 1901 թ. գ. 2 Մաշկում են նաեւ նոյն բժշկի միւս առողջապահական գրքերը:
ԱՂԱՆԵԱՆ Գ. ա. քաչ., «Պատի օրացոյց»—50 կ., Մոցի օրացոյց—15 կ. եւ Ս. էշմիւմի օրացոյց—20 կ.
Դիմել՝ Тифлисе, Въ Центральную Книжную Торговлю. (2.) 1—5

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՆԵՏՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՅՈՒՅԻՆԸ
տեղեկացնում է պ.պ. Բաժնետէրերին, որ, համաձայն Ընկերութեան պայմանագրի 6-րդ դրոշմին, նա նշանակել է 50%-ի վճարը, այսինքն 5 ռ., իւրաքանչիւր փայլից:
Դրամի ընդունելութիւնը կը կատարվի Վարչութեան գրասենեակում (Երեւանեան հրապարակ, տուն Խարազեանի, բազում), փետրվարի 25-ից մինչեւ մարտի 4-ը, առաւօտեան 10-ից մինչեւ 2-ը: (17, 21, 28) 1—3

Լ Ո Ց Ս Տ Ե Ս Ա Ի
Լ է Օ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Մեր կեանքը, գրականութիւնը անցեալում
Հ Ա Տ Ո Ր Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ
XVIII ԴԱՐ
Ֆ. ա. քաչ. 1 ռ. 50 կ. 50 կօպէկ
Գինը 1 ռուբլի 50 կօպէկ
Մաշկում է. հեղինակի մօտ, «Մաշկ» խմբագրատանը: Հասցէն՝ Тифлисе, Редакция Мшавц «Գրատեսիլներ» գրալվաճառանոցում: Հասցէն՝ Тифлисе, Книжный магазинъ «Гуттенберга» Նոյն տեղերում ծախվում են նոյն հեղինակութեան ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԻ մնացած օրինակները: Գինը 1 ռուբլի 50 կօպէկ:

Միւս փոքր քաղաքներում են. Թիֆլիսում՝ Կարապէտի «Թիֆլիսեցի-ԱՅՈՒՆ» եւ առաւօտեան քաղաքում յատկութեան կարապէտի մրգեղանով:
Գործարանում աշխատում են մայրաքաղաքի նշանաւոր վարպետներ Պատուէրներով դիմել. Թիֆլիս, Պալլադիայա փողոց, սեփական տուն Գործարանի հետախօս № 362, գործարանական խանութիւնը № 772: (2. 4.)

„Փ. Ն. Փ Ր Ի Դ Օ Ն Ե Ա Ն“
ԿՕՆՑԵՏԻ ԵՒ ԾՕԿՕԼԱԴԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԹԻՖԼԻՍԻՄ
Կովկասեան զեղատնտեսական ցուցահանդէսում մեր պատրաստած ապրանքները արժանացան
Կովկասում կօնֆէտի արդիւնաբերութեան
ՄԻԱԿ ՄԵԾ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՄԵԴԱԼԻ
Առանձնապէս յանձնարարում ենք. ՌԱՀԱԹ-ԼՕՈՒՈՒՄԻ, Կարապէտի «Թիֆլիսեցի-ԱՅՈՒՆ» եւ առաւօտեան քաղաքում յատկութեան կարապէտի մրգեղանով:
Գործարանում աշխատում են մայրաքաղաքի նշանաւոր վարպետներ Պատուէրներով դիմել. Թիֆլիս, Պալլադիայա փողոց, սեփական տուն Գործարանի հետախօս № 362, գործարանական խանութիւնը № 772: (2. 4.)

ՎՍՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Ոսկէ մեդալի արժանացած խնձորենիներ տանձներին, Լազօղեկից, Աֆրիկեանի խաւանքը՝ ընկերութիւնից: Միքայէլեան փող. № 101, Ուսումնարան Տէր-Ստեփանովի: 3—

ԳՈՒՑՏԵՆԲԵՐԳ
ԳՐԱԽԱՆՈՒԹՈՒՄ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
ՄԱՐԻԱ ԿՕՐԷԼԻ

ՄԻ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀՈԳՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ
Վէպիկ
Ռուսերէնից թարգմ. Տ. Վ.
Արդիւնը յատկացնում է ճշգրտական օգնութեան
Գինն է 1 ռ.
Դիմել՝ Тифлисе. Книжный магазинъ „Гуттенберга“, Г. Галустяну, Лорисъ-Мелковская, № 11. 2—

Լ յ ա տ ե ս ա լ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՇ. ՃՈՒՂՈՒԲԱՆԸ
ԱՂՔԱՏԻ ՀԱԼԸ
Գինն է 25 կ.
Հարկւրով գնողներին 25%
Դիմել հեղինակին— Тифлисе, Михайловская ул., Арм. церковь, свящ. Артур Джугурашв. 2—

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Օր. Սարենիկ
ԹԵՐՄԱԶԱՆԵԱՆՆԸ
ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻՆ
Առաւօտեան ժամը 9—2
Երեկոյեան ժամը 5—7
Վաճառի մեծ փողոց, տուն Մարտիրոսեանի (2. 4.) 41—

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ
Վ ա ճ ա ո Վ ու լ մ ե ն
ԱՂԱՆԵԱՆ Գ. ա. քաչ., «Նամակագիր», օտար աղբիւրների հետեւողութեամբ, Թիֆլ. 1901 թ. գինն է 50 կ:
ԲՈՒԴՈՒՂԵԱՆ Ա. քաչ., «Առողջապահական նուէր նորայի կանանց, Ալեքս. 1901 թ. գ. 2 Մաշկում են նաեւ նոյն բժշկի միւս առողջապահական գրքերը:
ԱՂԱՆԵԱՆ Գ. ա. քաչ., «Պատի օրացոյց»—50 կ., Մոցի օրացոյց—15 կ. եւ Ս. էշմիւմի օրացոյց—20 կ.
Դիմել՝ Тифлисе, Въ Центральную Книжную Торговлю. (2.) 1—5

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՆԵՏՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՅՈՒՅԻՆԸ
տեղեկացնում է պ.պ. Բաժնետէրերին, որ, համաձայն Ընկերութեան պայմանագրի 6-րդ դրոշմին, նա նշանակել է 50%-ի վճարը, այսինքն 5 ռ., իւրաքանչիւր փայլից:
Դրամի ընդունելութիւնը կը կատարվի Վարչութեան գրասենեակում (Երեւանեան հրապարակ, տուն Խարազեանի, բազում), փետրվարի 25-ից մինչեւ մարտի 4-ը, առաւօտեան 10-ից մինչեւ 2-ը: (17, 21, 28) 1—3

Լ Ո Ց Ս Տ Ե Ս Ա Ի
Լ է Օ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Մեր կեանքը, գրականութիւնը անցեալում
Հ Ա Տ Ո Ր Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ
XVIII ԴԱՐ
Ֆ. ա. քաչ. 1 ռ. 50 կ. 50 կօպէկ
Գինը 1 ռուբլի 50 կօպէկ
Մաշկում է. հեղինակի մօտ, «Մաշկ» խմբագրատանը: Հասցէն՝ Тифлисе, Редакция Мшавц «Գրատեսիլներ» գրալվաճառանոցում: Հասցէն՝ Тифлисе, Книжный магазинъ «Гуттенберга» Նոյն տեղերում ծախվում են նոյն հեղինակութեան ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԻ մնացած օրինակները: Գինը 1 ռուբլի 50 կօպէկ:

Միւս փոքր քաղաքներում են. Թիֆլիսում՝ Կարապէտի «Թիֆլիսեցի-ԱՅՈՒՆ» եւ առաւօտեան քաղաքում յատկութեան կարապէտի մրգեղանով:
Գործարանում աշխատում են մայրաքաղաքի նշանաւոր վարպետներ Պատուէրներով դիմել. Թիֆլիս, Պալլադիայա փողոց, սեփական տուն Գործարանի հետախօս № 362, գործարանական խանութիւնը № 772: (2. 4.)